

สรุปรายงาน
อบรมหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ดูแลเด็กในศตวรรษที่ ๒๑ รุ่นที่ ๒
ภาคทฤษฎี ระหว่างวันที่ ๑ - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔
ในรูปแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Moodle และ Zoom
ภาคปฏิบัติ ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๓๑ มกราคม ๒๕๖๕
ณ สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว

ส่วนที่ ๑

ข้อมูลทั่วไป

๑.๑ **ชื่อ/นามสกุล** นางกัลยา เจนโชติสุวรรณ
อายุ ๓๔ ปี
การศึกษา พยาบาลศาสตรบัณฑิต
ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
หน้าที่ความรับผิดชอบ ปฏิบัติการดูแลเด็กอายุ ๓ เดือน ถึง ๒ ปี ที่เข้ารับบริการ

ที่ศูนย์เด็กเล็กน่ายุคคุณแม่ โดยการให้ดูแลเด็กครอบคลุมสุขภาพองค์รวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ การส่งเสริมการเรียนรู้และ พัฒนาการ การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การคำปรึกษาและการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ประสานงานส่งต่อหน่วยงานในรายที่มีปัญหา เพื่อให้เด็กมีสุขภาพกายสุขภาพใจที่ดี แข็งแรงและมีพัฒนาการสมวัย

ชื่อเรื่อง อบรมหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ดูแลเด็กในศตวรรษที่ ๒๑ รุ่นที่ ๒

เพื่อ ศึกษา ฝึกอบรม ประชุม ดูงาน
 สัมมนา ปฏิบัติงานวิจัย

งบประมาณ เงินงบประมาณกรุงเทพมหานคร เงินบำรุงโรงพยาบาล
 ทนส่วนตัว

จำนวนเงิน ๒๕,๐๐๐ บาท (สองหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

วันเดือนปี ระหว่างวันที่ ๑ - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ (ภาคทฤษฎี) และ
ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๓๑ มกราคม ๒๕๖๕ (ภาคปฏิบัติ)

สถานที่ ภาคทฤษฎี รูปแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Moodle และ
โปรแกรม Zoom ภาคปฏิบัติ ณ สถาบันแห่งชาติเพื่อพัฒนาเด็กและครอบครัว ตำบลศาลายา อำเภอ
พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

คุณวุฒิ/วุฒิบัตรที่ได้รับ -

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลที่ได้รับจากการอบรม

๒.๑ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับหลักการดูแลเด็กในศตวรรษที่ ๒๑ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
๒. เพื่อให้สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมั่นใจ และมีประสิทธิภาพ
๓. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดี เกี่ยวกับงานการดูแลเด็กปฐมวัยจากผู้ที่มี

ประสบการณ์

๒.๒ เนื้อหาโดยย่อ

บทบาทของผู้ดูแลเด็กในศตวรรษที่ ๒๑

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กแรกเกิดถึงอายุ ๘ ปี โดยแบ่งเป็นช่วงวัยทารก อายุ ๐ - ๑ ปี วัยเตาะแตะ อายุ ๑ - ๒ ปี วัยก่อนเรียน อายุ ๒ - ๖ ปี วัยเรียนเปลี่ยนผ่าน อายุ ๖ ปีขึ้นไป

ผู้ดูแลเด็ก หมายถึง ผู้ที่เลี้ยงดูเด็ก เช่น พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ญาติ ครู หรือพี่เลี้ยง โดยดูแลทั้งร่างกาย เช่น อาหารและการเจริญเติบโต จิตใจทางด้านอารมณ์และสังคม การเรียนรู้และพัฒนาการ เช่น การส่งเสริมพัฒนาการตามวัย การคิดสร้างสรรค์ การเสริมทักษะด้านต่าง ๆ รวมถึงความปลอดภัย ผู้ดูแลเด็กมีบทบาทเสมือนเป็นแม่ทดแทนดูแลสุขภาวะองค์รวม เสริมทักษะการเรียนรู้ และคุ้มครองความปลอดภัย โดยการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวก

ศตวรรษที่ ๒๑ เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความท้าทาย การเตรียมความพร้อมเด็ก เพื่อให้สามารถเป็นผู้รับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้ และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

สิทธิเด็ก การได้รับการพัฒนาและคุ้มครอง

เด็ก หมายถึง บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี เว้นแต่บรรลุนิติภาวะก่อนตามกฎหมายนั้น ๆ

สิทธิเด็ก หมายถึง สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของเด็กที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย โดยสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กมี ๔ ประการ

๑. สิทธิในการอยู่รอด การมีชีวิตรอด และการส่งเสริมชีวิต ได้รับโภชนาการที่ดี ได้รับความรัก ความเอาใจใส่ การให้ที่อยู่อาศัยและการเลี้ยงดู

๒. สิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครอง การคุ้มครองจากการเลือกปฏิบัติ การล่วงละเมิด การทอดทิ้ง การใช้แรงงาน

๓. สิทธิในการพัฒนา การได้รับโอกาสในการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

๔. สิทธิในการมีส่วนร่วม การแสดงความคิดเห็น รวมทั้งโอกาสที่จะได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม

การพัฒนาและการคุ้มครองเด็ก มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรค ๒ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕ (๒) ให้เด็กปฐมวัยอยู่รอดปลอดภัย และได้รับการคุ้มครองให้พ้นจากการถูกล่วงละเมิดไม่ว่าในทางใด (๓) ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ครบถ้วนทั้งร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคล และความ ต้องการเป็นพิเศษ

หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็ก ๔ กระทรวง คือ

๑. กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคง
๒. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
๓. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
๔. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

พัฒนาการเด็ก

พื้นฐานสมองของเด็กปฐมวัย เส้นใยประสาทสามารถสร้างขึ้นใหม่ได้ แต่ในช่วงปฐมวัยจะสร้างอย่างรวดเร็ว เมื่อเป็นผู้ใหญ่การพัฒนาจะช้าลง ส่วนที่ไม่ได้ใช้จะค่อย ๆ หายไป การเปิดประสบการณ์หลาย ๆ ด้าน จะช่วยพัฒนาสมองหลาย ๆ ส่วน สมองจะพัฒนาได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ถ้าได้รับประสบการณ์ไม่ดี จะทำลายสมองของเด็ก

ปัจจัยที่ทำให้เด็กพัฒนาไม่เต็มศักยภาพ

๑. สุขภาพแม่ ภาวะแทรกซ้อนในครรภ์
  ๒. โภชนาการ การขาดไอโอดีน ธาตุเหล็ก โลหิตจาง
  ๓. สารพิษ อุบัติเหตุ
  ๔. ภาวะทางเศรษฐกิจ การถูกละเลย
- พัฒนาการเด็กจะเริ่มจากศีรษะไปเท้า จากส่วนใกล้ตัวไปส่วนปลาย เช่น คว่ำหงายก่อนขยับไหล่ และใช้มือ

พัฒนาการเด็กปฐมวัย มี ๕ ด้าน

๑. การเคลื่อนไหวและการทรงตัว
  - ช่วงวัย ๐ - ๒๙ วัน สามารถเคลื่อนไหวแขนขาทั้ง ๒ ข้าง
  - ช่วงวัย ๑ - ๒ เดือน ชันคอในท่านอนคว่ำได้ ๔๕ องศา
  - ช่วงวัย ๓ - ๔ เดือน ในท่าคว่ำใช้แขนยันพื้น ชูคอตั้งขึ้น ๙๐ องศา
  - ช่วงวัย ๕ - ๖ เดือน พลิก คว่ำ หงาย คืบ
  - ช่วงวัย ๗ - ๘ เดือน นั่งทรงตัวได้เองโดยไม่ใช้มือยัน
  - ช่วงวัย ๙ - ๑๐ เดือน คลาน เกาะยืน เหนี่ยวตัวลุกจากท่านั่ง
  - ช่วงวัย ๑๑ - ๑๒ เดือน ยืนเองได้ชั่วคราว (ตั้งไข่)
๒. การใช้มือและตา สติปัญญา
  - ช่วงวัย ๐ - ๒๙ วัน กำมือ
  - ช่วงวัย ๑ - ๒ เดือน มองตามที่เคลื่อนไหว
  - ช่วงวัย ๓ - ๔ เดือน เอามือจับกัน, มองตามจากด้านหนึ่งจนสุดอีกด้านหนึ่ง
  - ช่วงวัย ๕ - ๖ เดือน คว่ำของมือเดียว
  - ช่วงวัย ๗ - ๘ เดือน มองตามของตก ถือของที่ละชิ้น
  - ช่วงวัย ๙ - ๑๐ เดือน ใช้นิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือหยิบของชิ้นเล็ก
  - ช่วงวัย ๑๑ - ๑๒ เดือน ถือสิ่งของขนาดพอมือ ๒ อันเคาะกัน
๓. ด้านภาษา
  - ช่วงวัย ๐ - ๒๙ วัน ส่งเสียงอ้อแอ้ในคอ
  - ช่วงวัย ๑ - ๒ เดือน ทำเสียงอูอา สนใจฟังและส่งเสียงโต้ตอบ
  - ช่วงวัย ๓ - ๔ เดือน ส่งเสียงอ้อแอ้โต้ตอบ หันหาเสียง

- ช่วงวัย ๕ - ๖ เดือน ส่งเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ โต้ตอบได้
- ช่วงวัย ๗ - ๘ เดือน ทำเสียงพยางค์เดียว เช่น จ๊ะ ป๊ะ หม่า หันตามเสียงเรียกชื่อ
- ช่วงวัย ๙ - ๑๐ เดือน ฟังรู้ภาษาเข้าใจสีหน้า ท่าทางและตอบสนอง ส่งเสียงหลายพยางค์
- ช่วงวัย ๑๑ - ๑๒ เดือน พูดได้ ๑ คำอย่างมีความหมาย เช่น พ่อ แม่ เข้าใจเสียงห้าม และหยุดทำ

๔. ด้านจิตใจและสังคม

- ช่วงวัย ๐ - ๒๙ วัน มองหน้าสบตา
- ช่วงวัย ๑ - ๒ เดือน ยิ้มตอบ และชูกตัวแนบกับผู้อุ้ม
- ช่วงวัย ๓ - ๔ เดือน ยิ้มทักทายเล่นกับคนคุ้นเคย
- ช่วงวัย ๕ - ๖ เดือน แสดงอารมณ์ต่าง ๆ ด้วยสีหน้าท่าทาง เช่น ดีใจ ชัดใจ
- ช่วงวัย ๗ - ๘ เดือน รู้สึกผูกพันติดคนที่เลี้ยงดู กลัวคนแปลกหน้า
- ช่วงวัย ๙ - ๑๐ เดือน เล่นจ๊ะเอ๋ ปรบมือ
- ช่วงวัย ๑๑ - ๑๒ เดือน เลียนแบบ เช่น ไหว้ โบกมือลา หอม

๕. การช่วยเหลือตนเอง

- ช่วงวัย ๐ - ๒๙ วัน ร้องหิวเมื่อขับถ่าย
- ช่วงวัย ๑ - ๒ เดือน แสดงท่าทางดีใจเมื่อได้กินนม
- ช่วงวัย ๓ - ๔ เดือน ขยับแขนขาเมื่อเห็นของเล่น
- ช่วงวัย ๕ - ๖ เดือน เคี้ยวเบา ๆ กลืนอาหารที่บดหยาบได้
- ช่วงวัย ๗ - ๘ เดือน ชูมือให้อุ้ม
- ช่วงวัย ๙ - ๑๐ เดือน หยิบอาหารกินเองด้วยมือ ทำท่าทางแสดงความต้องการของตนเองได้ เช่น ชี้แปมือขอเวลาอยากได้ของ
- ช่วงวัย ๑๑ - ๑๒ เดือน ตื่นน้ำจากถ้วย โดยต้องช่วยเหลือ

การวัดและการประเมินการเจริญเติบโต

๑. การประเมินน้ำหนักตามเกณฑ์อายุ นำน้ำหนักที่ชั่งได้ไปเทียบกับกราฟมาตรฐานว่า ที่อายุดังกล่าว ค่ามาตรฐานของน้ำหนักเท่ากับเท่าไร แล้วแบ่งน้ำหนักเป็น ๕ ระดับ คือ

- น้ำหนักตามเกณฑ์
- น้ำหนักค่อนข้างน้อย
- น้ำหนักน้อย
- น้ำหนักค่อนข้างมาก
- น้ำหนักมาก

๒. การประเมินส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ นำส่วนสูงที่วัดได้ ไปเทียบกับกราฟมาตรฐานว่า ที่อายุดังกล่าว ค่ามาตรฐานของส่วนสูงเท่ากับเท่าไร แล้วแบ่งส่วนสูงเป็น ๕ ระดับ คือ

- ส่วนสูงตามเกณฑ์ ข
- ค่อนข้างเตี้ย
- เตี้ย
- ค่อนข้างสูง
- สูง

๓. การประเมินน้ำหนักต่อส่วนสูง นำน้ำหนักไปเทียบกับส่วนสูง แล้วไปเทียบกับกราฟมาตรฐานว่า ที่ส่วนสูง และน้ำหนักดังกล่าว ค่ามาตรฐานเท่ากับเท่าไรแล้วแบ่งออกเป็น ๖ ระดับ คือ

- ผอม
- ค่อนข้างผอม
- สมส่วน
- ท้วม
- เริ่มอ้วน
- อ้วน

การดูแลสุขนิสัยและแนวทางป้องกันโรค

การดูแลสุขภาพเด็กปฐมวัยแบบองค์รวม โดยให้การดูแลทั้งสุขภาพ การเจริญเติบโต และพัฒนาการ

การส่งเสริมสุขนิสัยที่ดีในเด็ก

๑. เด็กได้รับโภชนาการที่เหมาะสม ครบ ๕ หมู่
๒. นอนหลับพักผ่อนเพียงพอ
๓. ขับถ่ายสม่ำเสมอ ไม่มีภาวะท้องผูก
๔. ออกกำลังกายสม่ำเสมอ
๕. การดื่มน้ำให้เพียงพอ
๖. อารมณ์ดีแจ่มใส ไม่หงุดหงิดง่าย

การตรวจสุขภาพเด็กปฐมวัยเบื้องต้น

๑. ตรวจผิวหนัง ความสะอาด กลากเคลื่อนไหว แผล ภาวะซีด
๒. เส้นผม ความสะอาด เหา ผมร่วง
๓. การติดเชื้อที่ตา ตาแดง ตูภาวะซีด
๔. ใบหู รูหู ความสะอาด น้ำหนอง
๕. ความสะอาดของฟัน เหงือก ลิ้น ภาวะฟันผุ
๖. กระดูกขา ท่าเดิน ท่ายืน

สุขบัญญัติสุขภาพดี ๑๐ ประการ

๑. การดูแลร่างกายของใช้ให้สะอาด
๒. รักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกวิธี
๓. ล้างมือให้สะอาดก่อนกินอาหารและหลังขับถ่าย
๔. กินอาหารสุกสะอาดปราศจากอันตรายและหลีกเลี่ยงรสจัดสีฉูดฉาด
๕. งดบุหรี่ สุรา สารเสพติด การพนันและการสำส่อนทางเพศ
๖. สร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้อบอุ่น
๗. ป้องกันอุบัติเหตุด้วยความไม่ประมาท
๘. ออกกำลังกายสม่ำเสมอและตรวจสุขภาพประจำปี
๙. ทำจิตใจให้ร่าเริงและแจ่มใสอยู่เสมอ
๑๐. มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม ร่วมสร้างสรรค์สังคม

การให้อาหารเด็กเล็ก(อายุ ๑ - ๕ ปี)

๑. ให้อาหารหลัก ๓ มื้อ และอาหารว่างไม่เกิน ๒ มื้อต่อวัน
๒. ให้อาหารครบ ๕ หมู่ และแต่ละหมู่ให้หลากหลายเป็นประจำทุกวัน
๓. ให้นมแม่ต่อเนื่องถึงอายุ ๒ ปี เสริมนมรสจัดวันละ ๒ - ๓ แก้ว
๔. ฝึกให้กินผักผลไม้จนเป็นนิสัย
๕. ให้อาหารว่างที่มีคุณภาพ
๖. ฝึกให้กินอาหารธรรมชาติ
๗. ให้อาหารสะอาดและปลอดภัย
๘. ให้ดื่มน้ำสะอาด หลีกเลียงเครื่องดื่มปรุงแต่งรสหวานและน้ำอัดลม
๙. ฝึกวินัยการกินอย่างเหมาะสมตามวัยจนเป็นนิสัย
๑๐. เล่นกับลูกสร้างความผูกพัน หมั่นติดตามการเจริญเติบโตและพัฒนาการ

โรคติดเชื้อ ที่พบบ่อยในศูนย์เด็กเล็ก

๑. โรคระบบทางเดินหายใจ เช่น โรคหวัด ไข้หวัดใหญ่ ไวรัส RSV
๒. โรคไข่ออกผื่น เช่น โรคอีสุกอีใส หัด หัดเยอรมัน โรคมือ เท้า ปาก
๓. โรคระบบทางเดินอาหาร เช่น ภาวะอาหารเป็นพิษ การติดเชื้อโรโนไวรัส
๔. โรคตาแดง

แนวทางการป้องกันโรค

๑. การสร้างเสริมสุขภาพ อาหาร น้ำ ออกกำลังกาย
๒. การแยกเด็กป่วย บันทึกเด็กป่วย แยกเด็กในห้องแยก
๓. การปฏิบัติตัวเมื่อมีอาการไอ จาม
๔. การล้างมืออย่างถูกวิธี
๕. การจัดการสิ่งแวดล้อม
๖. การทำความสะอาดสิ่งของในภาวะปกติและในช่วงที่มีเด็กป่วย
๗. การได้รับวัคซีน

การดูแลเด็กป่วยในศูนย์เด็กเล็ก

๑. แยกเด็กป่วย
๒. การดูแลเบื้องต้น
๓. แจ้งผู้ปกครองรับกลับ
๔. การสังเกตอาการที่ต้องไปพบแพทย์
  - อาการซึมลง เด็กดูไม่สดใส
  - หายใจลำบาก หายใจเร็ว หายใจเสียงดัง
  - ผื่นขึ้นช้ำ โดยเฉพาะบริเวณปลายมือ ปลายเท้า ปัสสาวะออกน้อยกว่าปกติ
  - ภาวะชักร่วมกับไข้สูง

ระยะเวลาที่ควรแยกเด็กป่วยให้พักอยู่ที่บ้าน

โรคติดเชื้อ	ระยะเวลาแยกเด็กที่ป่วย(พักอยู่ที่บ้าน)
อาเจียน ท้องเสีย	จนเด็กหยุดอาเจียน ถ่ายเหลว อย่างน้อย ๒๔ ชั่วโมง
โรคหัด	อย่างน้อย ๔ วัน หลังจากวันแรกที่ผื่นขึ้น
โรคอีสุกอีใส	จนกระทั่งผื่นทั้งหมดแห้ง ไม่พบผื่นใหม่ที่เป็นตุ่มใสอย่างน้อย ๒๔ ชั่วโมง (ประมาณ ๕ วัน หลังจากวันแรกที่ผื่นขึ้น)
โรคคางทูม	จนกระทั่งอาการบวมและก้อนยุบลง (ประมาณ ๕ วัน นับจากวันแรก)
โรคตาแดง	จนกระทั่งอาการดีขึ้น ไม่มีน้ำตา
โรคมือเท้าปาก	จนผื่นทั้งหมดแห้ง ไม่พบตุ่มน้ำใสขึ้นมาใหม่ขึ้นอย่างน้อย ๒๔ ชั่วโมง
โรคหัดเยอรมัน	จนกว่าจะหายสนิทหรืออย่างน้อย ๔ วัน หลังจากวันแรกที่ผื่นขึ้น
โรคผื่น Impetigo	ควรได้รับการแยกจนกว่าจะได้รับการรักษาด้วยยาปฏิชีวนะ แผลที่มีน้ำเหลืองไหลควรได้รับการปิดแผลแน่น
โรคหิด	แยกจนกว่าจะได้รับการรักษา
โรคเหา	แยกจนกว่าจะได้รับการรักษา

การทำความสะอาดอุปกรณ์สถานที่

เครื่องใช้ ของเล่น และอาคารสถานที่	การทำความสะอาด	ความถี่
แก้วน้ำดื่ม ผ้าเช็ดมือ ควรมีใช้ส่วนตัว	ทำความสะอาดด้วยน้ำยาทำความสะอาด เช่น น้ำยาล้างจาน ผ้าเช็ดมือ ควรซักด้วยผงซักฟอกและนำไปตากแดดให้แห้ง	- ทุกวันหรือทุกครั้ง หลังใช้ - ทุกวัน
ที่นอน ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม ควรมีใช้ส่วนตัว	ซักทำความสะอาดด้วยผงซักฟอกและนำไปตากแดดให้ แห้ง	- ทุกสัปดาห์
อาคารสถานที่	ภายในอาคาร พื้นและผนังห้องนอน ห้องเล่น ห้องเรียน ควรทำความสะอาดด้วยน้ำยาทำความสะอาดหรือน้ำยา ฆ่าเชื้อ ภายนอกอาคาร ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องครัว โรงอาหาร บริเวณที่เด็กเล่น ทำความสะอาดผงซักฟอกและน้ำยาฆ่าเชื้อ	- อย่างน้อยวันละ ๑ - ๒ ครั้ง (เพดาน อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง) - อย่างน้อยวันละ ๑ ครั้ง
หมายเหตุ กรณีเกิดโรคระบาดควรทำความสะอาดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อทันที และบ่อยครั้งมากขึ้น รวมทั้งแจ้งหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ทราบทันที		

จิตวิทยาการเรียนรู้และจิตวิทยาพัฒนาการ

การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอย่างค่อนข้างถาวร อันเป็นผลมาจากการฝึกฝน หรือการมีประสบการณ์ พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง อาจเป็นได้ทั้งพฤติกรรมใหม่ เพิ่มพฤติกรรมให้มากขึ้น ลดพฤติกรรม หรือเลิกพฤติกรรม

ธรรมชาติของการเรียนรู้

๑. การเรียนรู้เป็นกระบวนการ

๑.๑ มีสิ่งเร้ามากระตุ้น

๑.๒ สัมผัสสิ่งเร้าด้วยประสาทสัมผัส

๑.๓ รับรู้สิ่งเร้าและแปลความหมาย

๑.๔ มีปฏิกิริยาตอบสนอง

๒. การเรียนรู้ไม่ใช่วุฒิภาวะ โดยวุฒิภาวะ หมายถึง ระดับความสามารถสูงสุดของพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของบุคคลแต่ละวัย ที่เป็นไปตามธรรมชาติ แม้การเรียนรู้จะไม่ใช่วุฒิภาวะแต่การเรียนรู้ต้องอาศัยวุฒิภาวะ เพราะบุคคลจะสามารถเรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นมีวุฒิภาวะเพียงพอหรือไม่

๓. การเรียนรู้เกิดได้ ถ้าสิ่งนั้นมีความหมาย น่าสนใจ เหมาะกับวัยวุฒิภาวะและพัฒนาการ

๔. แต่ละคนมีความรู้ที่แตกต่างกัน

บรรยากาศในการเรียนรู้ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เอื้อต่อการทำกิจกรรม เพื่อช่วยส่งเสริมให้กระบวนการจัดกิจกรรมมีประสิทธิภาพและช่วยสร้างความสนใจใฝ่รู้

การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้

๑. สภาพแวดล้อมในห้องเรียน มีที่กว้างพอ ไม่รุ่มรวยเป็นระเบียบ เอื้อต่อการทำกิจกรรม

๒. ครูผู้สอน มีความเข้าใจ อบอุน เป็นกันเอง

๓. มีความสนุกท้าทาย สื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจ

๔. มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เปิดโอกาสให้เด็กได้ถามและทดลอง

เทคนิคการเล่านิทานและการสร้างสื่อ

นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา เพื่อความเพลิดเพลิน สนุกสนาน สร้างจินตนาการ ให้เกิดคติเตือนใจ ปลูกฝังให้เด็กเป็นคนดี ดำรงชีวิตเติบโตอย่างมีความสุข

หลักการเลือกนิทานที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย

๑. ทารกในครรภ์ นิทานอะไรก็ได้แต่ขอให้เสียงของพ่อและแม่

๒. ๑ - ๖ เดือน นิทานต้องปลอดภัย คำถึงวัสดุที่นำมาทำ กระตุ้นสัมผัสของเด็กด้วยวัสดุต่าง ๆ หรือใส่วัสดุไว้ข้างในให้แตกต่างเมื่อเขย่า

๓. ๖ - ๑๒ เดือน สวยงาม ชัดเจน ไม่ต้องมีรายละเอียดมาก

๔. ๑ - ๒ ปี หนังสือนิทานต้องหนา แข็งแรง คงทน ไม่ต้องมีตัวหนังสือมาก ภาพชัดเจน ไม่ควรเกิน ๑๐ หน้า

๕. ๒ - ๓ ปี นิทานมีลักษณะที่คงทน มีเทคนิคพิเศษในเล่มเพื่อดึงดูดความสนใจ มีตัวละคร ไม่มากเกินไปเกี่ยวกับตัวเด็ก

๖. ๓ - ๔ ปี เด็กวัยนี้เริ่มเปิดหนังสือได้ที่ละแผ่น สนใจฟังเรื่องราวยาวขึ้น เนื้อเรื่องเข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน ชอบเรื่องมหัศจรรย์

๗. ๕ - ๖ ปี สนใจและสามารถฟังนิทานได้ยาวขึ้น ซับซ้อนมากขึ้น เข้าใจเนื้อเรื่องเชิงส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

การเตรียมตัวก่อนเล่นนิทาน

๑. ทำความเข้าใจเรื่องนั้น
๒. วางแผนขั้นตอนการเล่า
๓. เตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการเล่า
๔. กิจกรรมประกอบการเล่า
๕. สถานที่เล่า

ขั้นตอนการเล่านิทาน

๑. บอกชื่อเรื่อง
๒. เล่าเรื่อง
๓. สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
๔. สรุปความคิดรวบยอด
๕. แนะนำการนำไปใช้

พัฒนาการทางสมอง EF และการส่งเสริม

ทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive function skills) คือ การทำหน้าที่ระดับสูงของสมองส่วนหน้าที่ช่วยให้เราควบคุมอารมณ์ความคิด การกระทำ จนเกิดพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย

๑. ความจำขณะทำงาน (Working memory) คือ การจำข้อมูลต่าง ๆ ไว้ในใจ และนำสิ่งที่จำไปใช้ในการคิดวิเคราะห์ เปรียบเทียบ โดยเชื่อมโยงข้อมูลเก่า และข้อมูลปัจจุบัน อาศัยการจดจำ

๒. ความยับยั้งชั่งใจ (Inhibitory control) คือความสามารถในการควบคุมอารมณ์ การกระทำ ความคิด เพื่อในจดจำกับสิ่งที่ทำ เอาชนะความต้องการ ความอยาก จากทั้งภายในและภายนอก เพื่อเลือกทำในสิ่งที่จำเป็นให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

๓. ความยืดหยุ่นปรับตัว (Cognitive flexibility) คือ ความสามารถในการเปลี่ยนมุมมองความคิด เปลี่ยนความสนใจจดจำ จากกิจกรรมหนึ่งสู่อีกกิจกรรมหนึ่ง และคิดนอกกรอบในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย

อาการแสดงเด็กที่มีความบกพร่องEF

๑. เด็กซน (Naughty children)
๒. ไม่มีกาลเทศะ พุดแทรก (Interrupts others)
๓. ทำโดยไม่ยั้งคิด
๔. ก้าวร้าว
๕. ถูกกระตุ้นง่ายและสงบยาก
๖. ทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่
- ๗.ต่อต้านการเปลี่ยนแปลง
๘. ขาดทักษะการแก้ไขปัญหา
๙. มีปัญหาการวางแผนงาน ไม่ลงมือทำ งานไม่สำเร็จ เด็กขี้เกียจ

หลักในการส่งเสริมทักษะ EF

๑. ตั้งเป้าหมายในการทำกิจกรรมที่ชัดเจน
๒. ให้เด็กได้ทำกิจกรรมใหม่ ๆ ที่ไม่เคยทำหรือไปในสถานการณ์ใหม่ ๆ
๓. จัดสภาพแวดล้อม วัสดุอุปกรณ์และให้โอกาสให้เด็กได้เลือกตัดสินใจ

๔. เปิดโอกาสให้เด็กลงมือทำเอง ติดตามการทำกิจกรรมอยู่ห่าง ๆ ให้เด็กได้เรียนรู้ และแก้ปัญหาเอง ช่วยเมื่อจำเป็นและชมเชยเมื่อเด็กทำได้
๕. กระตุ้นให้เด็กเริ่มทำด้วยตนเอง
๖. สอนทีละขั้นตอนถ้าเด็กทำไม่ได้ ให้เด็กได้รู้สึกสำเร็จ
๗. ให้เด็กรู้เวลาที่เวลาไหนต้องทำอะไร จัดตารางเวลา ปฏิทินและเตือนความจำ
๘. ฝึกฝนสม่ำเสมอร่วมในกิจกรรมประจำวัน
๙. ฝึกกิจกรรมในชีวิตประจำวัน
๑๐. หลีกเลี่ยงการตีตรา การลงโทษเด็กและสอนให้เด็กจัดการความเครียด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะ EF

๑. ความเครียด
๒. ทอดทิ้ง ไม่สนใจ
๓. ถูกล่วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ
๔. ขาดสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้เลี้ยงดู
๕. ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการของสมอง

กระบวนการส่งเสริม (Intervention process)

๑. ประเมินสถานะปัญหา EF
๒. ระบุปัญหา
๓. ตั้งเป้าหมาย
๔. วางแผน ออกแบบกิจกรรมส่งเสริมทักษะ เช่น กิจกรรมกิจวัตรประจำวัน กิจกรรมในชีวิตจริง กิจกรรมเล่นสนุก กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ
๕. ประเมินหลังการส่งเสริมทักษะ

การส่งเสริมคุณลักษณะและทักษะศตวรรษที่ ๒๑ สำหรับเด็ก

แนวโน้มของการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑

๑. การใช้และบูรณาการเทคโนโลยีที่มากขึ้น
๒. ใช้หลักการเรียนรู้สิ่งที่ไกลตัวออกไป
๓. ตระหนักถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา
๔. ความจำเป็นที่มีแรงงานแข่งขันที่มีทักษะสูง
๕. การศึกษาแบบไร้พรหมแดน
๖. ความสร้างสรรค์มากขึ้น ความรู้ถูกสร้างขึ้นมากขึ้น
๗. การแลกเปลี่ยนครูและนักเรียนให้มีประสบการณ์ระดับโลกมากขึ้น
๘. การเป็นหุ้นส่วนระหว่างรัฐบาล กรรมการสถานศึกษา สถานศึกษาและนักศึกษา
๙. การเรียนรู้แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยใช้เทคโนโลยี

ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑

๑. มีความยืดหยุ่นและการปรับตัว
๒. มีการริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง
๓. การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้
๔. มีภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ

หลักสูตรการสอนในศตวรรษที่ ๒๑

๑. มุ่งเน้นไปที่การให้โอกาส สำหรับการใช้ทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ในเนื้อหา และวิธีการตามความสามารถในการเรียนรู้
๒. ช่วยให้วิธีการเรียนรู้วัฒนธรรมที่บูรณาการ การใช้เทคโนโลยีสนับสนุนแนวทางเพิ่มเติม ในการใช้ปัญหาเป็นฐาน และทักษะการคิดขั้นสูง
๓. สนับสนุนให้รวมทรัพยากรของชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน แหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน

ครู/พี่เลี้ยงในศตวรรษที่ ๒๑

๑. มีแนวทางการสอนมีความสามารถ สำหรับการบูรณาการทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ เครื่องมือ และกลยุทธ์การเรียนการสอนไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนของพวกเขา
๒. การเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการทำโครงการหรือลงมือปฏิบัติจริง
๓. แสดงให้เห็นว่ามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องจริงสามารถเพิ่มการแก้ปัญหาการคิดเชิงวิพากษ์
๔. ใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ ครูในศตวรรษที่ ๒๑ ต้องรู้ว่า รูปแบบชนิดใดของการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่ดี ส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ ๒๑
๕. มีความสามารถในการระบุตัวตนของนักเรียน โดยครูมีรูปแบบการเรียนรู้ จุดอ่อนจุดแข็งของผู้เรียน
๖. ครูพัฒนาความสามารถในการใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เช่น การประเมินผลการเรียนการสอน ถึงเด็กที่มีความหลากหลาย และสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนความแตกต่างการเรียนการสอนและการเรียนรู้

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครู/พี่เลี้ยงในศตวรรษที่ ๒๑

๑. มีความรู้ในเนื้อหาสาระที่สอนอย่างลึกซึ้ง
๒. มีความรู้ความเชี่ยวชาญการสอน
๓. สามารถพัฒนาหลักสูตรได้
๔. วางแผนการสอนและแบบเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
๕. มีการคิดค้น ดำเนินการสอนที่ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้
๖. ให้นักเรียนเรียนรู้จากการสืบเสาะหาความรู้
๗. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี
๘. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาเจตคติทักษะต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

การสื่อสารและเทคนิคการให้คำปรึกษาสำหรับผู้ปกครอง

ลักษณะการสื่อสารมี ๓ รูปแบบ

๑. รูปแบบ ฉัน ขึ้นต้นประโยคด้วยสรรพนามแทนตนเอง (บุรุษที่ ๑) โดยผู้พูดบอกความรู้สึก ความคิด ความต้องการของตนเองอย่างตรงไปตรงมา
๒. รูปแบบ คุณ ขึ้นต้นประโยคด้วยสรรพนามแทนตัวผู้ฟัง (บุรุษที่ ๒) โดยผู้พูดไม่บอกความรู้สึกของตนเองให้ชัดเจน
๓. รูปแบบ เขา ขึ้นต้นประโยคด้วยสรรพนามแทนตัวผู้ฟัง (บุรุษที่ ๓) ผู้พูดไม่บอกความรู้สึก และความต้องการของตนเองให้ชัดเจน และใช้การอ้างถึงผู้อื่น

กระบวนการให้คำปรึกษา

๑. สร้างสัมพันธภาพ แนะนำตัว พูดคุยเรื่องทั่วไป สร้างบรรยากาศความคุ้นเคย เป็นมิตร ไว้วางใจ
  ๒. สสำรวจทำความเข้าใจ และประเด็นปัญหา รับฟัง สังเกต และสรุปความ
  ๓. ช่วยค้นหาทางแก้ปัญหา
  ๔. ยุติการปรึกษา สรุปประเด็นที่พูดคุย ให้กำลังใจ นัดหมายครั้งต่อไป
- ปัญหาเด็กร้องไห้ช่วงเปิดเทอม คำแนะนำวิธีการแก่ผู้ปกครอง
๑. พูดคุยกับเด็กให้เข้าใจที่มาของความกลัว ความกังวล เช่น กลัวเสียงดัง กลัวครูตัวโตมีหนวด
  ๒. บอกถึงความเข้าใจความรู้สึกที่เกิดขึ้น
  ๓. ดูแลความพร้อม และให้เด็กคุ้นเคยกับกิจวัตรประจำวัน เช่น นอนหัวค่ำ ทานอาหารเข้าก่อนเข้าเรียน
  ๔. เล่าประสบการณ์ของตนเอง ตอนแรกเข้าเรียน เพื่อให้เด็กรู้ว่า มีหลายคนที่รู้สึกกลัว
  ๕. พูดคุยในด้านบวกกับเด็ก เช่น วันนี้ครูจะทำอะไรสนุก ๆ บ้างนะ ถ้าไปถึงแล้วเจอเพื่อนจะเล่นอะไรกันดี
  ๖. ส่งลูกแต่เช้าให้เวลาปรับตัวคุ้นเคย
  ๗. สงบใจตนเองก่อน เพราะเด็กจะเลียนแบบคุณตัวอย่างผู้ปกครอง
  ๘. อนุญาตให้เด็กมีสิ่งของลดกังวล เช่น รูปครอบครัว

๒.๓ ประโยชน์ที่ได้รับ

๒.๓.๑ ต่อตนเอง

๑. ได้เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเทคนิค วิธีการ และมีทักษะในการดูแลเด็กในศตวรรษที่ ๒๑ อย่างมีมาตรฐานและมีคุณภาพ
๒. เพื่อให้ความรู้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ
๓. ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในกลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ

๒.๓.๒ ต่อหน่วยงาน

๑. นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้กับผู้มารับบริการในศูนย์เด็กเล็กน่ายุคคุณแม่ได้อย่างมีมาตรฐาน
๒. พัฒนาหลักสูตร และจัดทำแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เพื่อให้เด็กเกิดความรู้ มีทักษะในการแก้ปัญหา และมีการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑

ส่วนที่ ๓ ปัญหา/อุปสรรค

โครงการอบรมหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ดูแลเด็กในศตวรรษที่ ๒๑ ได้จัดขึ้นเป็นปีที่ ๒ โดยประกอบไปด้วยกิจกรรมการบรรยายภาคทฤษฎี และกิจกรรมกลุ่มย่อย พร้อมฝึกภาคปฏิบัติ ซึ่งในช่วงที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) จึงได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการอบรมแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Moodle และโปรแกรม Zoom ซึ่งเป็นรูปแบบที่สามารถเข้าฟังการบรรยายภาคทฤษฎี ในการอบรมผ่านโปรแกรม Moodle ในบางหัวข้อ ทำให้ไม่สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นขณะรับฟังการบรรยายได้

ส่วนที่ ๔ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรที่ต้องเป็นผู้ดูแลเด็ก ได้เข้ารับการอบรมหลักสูตรนี้เป็นประจำ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และได้นำเทคนิคแนวทางใหม่ ๆ มาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม และมีมาตรฐาน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ และก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน

(นางกัลยา เจนโชติสุวรรณ)

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

ส่วนที่ ๕ ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

ขอให้นำความรู้ที่ได้มาพัฒนาหน่วยงานและโรงพยาบาลตากสิน

ลงชื่อ.....

(นายขจร อินทรบุหรั้น)

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลตากสิน

แบบรายงานผลการฝึกอบรมในประเทศในหลักสูตรที่หน่วยงานภายนอกเป็นผู้จัด

ตามหนังสืออนุมัติที่..... กท. ๐๔๐๑/๙๓๑..... ลงวันที่..... ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔.....
ข้าพเจ้า(ชื่อ-สกุล)..... นางกัลยา..... นามสกุล..... เจริญโชติสุวรรณ.....
ตำแหน่ง..... พยาบาลวิชาชีพชำนาญ..... สังกัดงาน/ฝ่าย/โรงเรียน..... ฝ่ายการพยาบาล.....
กอง..... -..... สำนัก/สำนักงานเขต..... สำนักงานการแพทย์.....
ได้รับอนุมัติให้ไป (อบรม/ประชุม/ดูงาน/ปฏิบัติการวิจัย).....
หลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ดูแลเด็กในศตวรรษที่ ๒๑ รุ่นที่ ๒.....
ภาคทฤษฎี ระหว่างวันที่ ๑ - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ (จำนวน ๓๐ วัน).....
ในรูปแบบออนไลน์ ผ่านโปรแกรม Moodle และโปรแกรม Zoom.....
ภาคปฏิบัติ ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๓๑ มกราคม ๒๕๖๕ (จำนวน ๑๖ วัน).....
ณ สถาบันแห่งชาติเพื่อพัฒนาเด็กและครอบครัว ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม.....
เบิกค่าใช้จ่ายเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๕,๐๐๐.- บาท (สองหมื่นห้าพันบาทถ้วน).....

ขณะนี้ได้เสร็จสิ้นการฝึกอบรมฯ แล้วจึงขอรายงานผลการฝึกอบรมฯ ในหัวข้อต่อไปนี้

๑. เนื้อหาความรู้ทักษะที่ได้เรียนรู้จากการฝึกอบรมฯ
๒. การนำมาใช้ประโยชน์ในงานของหน่วยงาน/ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนางาน
๓. ความคิดเห็นต่อหลักสูตรการฝึกอบรมฯ ดังกล่าว (เช่น เนื้อหา/ความคุ้มค่า/วิทยากร/
การจัดหลักสูตร เป็นต้น)

(กรุณาแนบเอกสารที่มีเนื้อหาครบถ้วนตามหัวข้อข้างต้น)

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(นางกัลยา เจริญโชติสุวรรณ)
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ